

mentariile sînt rostite de actori mari și nu de posesorii unor voci cît mai neutre, cît mai plate cu puțință, ca în documentarele noastre), este de-a dreptul pasionant. Caravanele tuaregilor, „cei mai iscușiți călători de pe pămînt“ (dar ăsta e pămînt?), sînt ca niște armate, înaintînd către un inamic necunoscut, armate de o siguranță, de o demnitate și de o bărbăție cum n-am mai văzut (nici în filme), pîndite la fiecare pas de primejdii nevăzute, dar înaintînd, înaintînd maiestuoase, necruțătoare, invincibile, ca însuși omul, omul-entitate, omul-categorie filozofică. Bulgării aceia de sare avînd forma unor trunchiuri de copac, sînt ca niște bulgări de aur, ca niște lingouri, le simți valoarea, importanța, măreția. Iar nisipul fără orizont al Saharei este și Golgota suferinței, și Olimpul recompensei, Infernul și Paradisul, în cea mai stranie, cea mai poetică și cea mai tragică dintre înfățișările pămîntești. Sau cel puțin așa le vedem în acest film, altfel decît în cărți, altfel decît în celelalte filme. Este extraordinar cum poate filmul să scoată poezie și adevăr din cea mai uzată imagine exotică: o caravană traversînd deșertul!

Se cam duc emisiunile bune... Duminica se obișnuia să se organizeze o după-amiază agreabilă, intimă, familială (să-i spunem), cu dialoguri, vizite, reportaje, filme, muzică. Avantajul era că, dincolo de programul anunțat, se mai iveau și surprize: o discuție în contradictoriu, o bilbiială inocentă, o schiță umoristică nouă etc. Acum, după amiezele duminicale sînt previzibile și anoste, în ciuda tonului degajat al acțiunilor prezentatoare (mereu același ton degajat, mereu aceleași glume, transmise de la o săptămînă la alta), schițele comice sînt vechi, străvechi (unele au fost date de cîte două-trei ori în emisiuni diverse), melodiile idem, totul se desfășoară într-o atmosferă de plictiseală, așa, ca să umplem programul, astfel încît *Tunelul timpului*, cu mitralierele lui în plin război al Troiei, vine ca o veritabilă eliberare.

Duminica, totuși, nu e a cineaștilor, nu e a tineretului, nu e a amatorilor de teatru, nici a iubitorilor de muzică populară, nici a melomanilor, nici a copiilor. Duminica este a tuturor. Și tocmai duminica să avem parte de cel mai amărit program?

D. Solomon

Un ecou al memoriei

Prin dreptunghiul televizorului se perindă zilnic mii de chipuri și de voci; fi-rește, numai cîteva dintre ele străpung ecranul de indife-rență normală și ajung în-tr-adevăr pînă la conștiința noastră (din fericire! — fiindcă altfel n-am mai face nimic de-a lungul multelor ore de emisie, tînuți, mag-netizați de cel mai fascinant dintre spectacole, cel al per-sonalității omenești). Într-una dintre serile trecute, un ghem de atenție s-a constituit în jurul unui oaspete: cîn-tăretul de operă Nicolae Se-căreanu. Artistul răspundea unor întrebări, spontan și în același timp cu o perfect

distilată știință a scenei. Montajul alături secvențe cîntate — un lied, cîteva arii în interpretarea sa, devenite celebre. Vocea urca și cobora, calmă, puternică și vibrantă, cuvintele picurau în sonori-tăți rotunde, desăvîrșite — apoi intervenea un nou in-terludiu, încălzit de un zîm-bet, de un vag gest al minii, de intonația ironică mascînd o veșnic proaspătă candoare. Totul era așa cum trebuie să fie atunci cînd reporterul te-levizivului are inspirația de a aduce în prim-plan o ființă omenească dăruită cu har și cu simțire autentică.

Dor emoția mea era su-biectivă și clandestină, nefîind deloc o emoție de telespec-tator al serii respective. Da, Nicolae Secăreanu aparține muzicii, pentru todeauna; o știam, desigur; însă cînd-va, cu ani în urmă, el a trec-ut, pentru o clipă, lent și maiestuos, prin teritoriul tea-trului, și clipa aceea mi s-a în-crustat în amintire. Orice ar zice și orice ar cînta —

magistral — Nicolae Secă-reanu, va reinvia pentru mine ființa singuratecă și misterioasă a bătrînelui va-let Firs, așezîndu-se să moară puțin pe un fotoliu îmbrăcat în husă albă, în mijlocul scenei goale, din ce în ce mai cufundată în întuneric. Tăcut și drept ca un plop pietrificat de timp, discret și demn, indulgent și atoa-teștiutor, odată cu el marea însuși trecutul. Asta se în-țimpla în anul 1967, pe scena Teatrului „Bulandra“. În Li-vađa cu vișini de Cehov, în regia lui Lucian Pintilie.

Probabil că m-aș fi sfiit să fac public acest ecou al me-moriei, dacă, a doua zi dimi-neapă, un interlocutor întîm-pător nu m-ar fi întîmpinat cu aceste vorbe: „ai văzut o-seară emisiunea cu Nicolae Secăreanu? Îți aduci aminte de Livađa...?“

O fi teatrul o efemeridă — totuși, există și pe continen-tul său creații care nu mor.

I. P.